

Crisisplan 2022-2025

Waterschap Vechtstromen

Ter inzage

Het Crisisplan Vechtstromen 2022-2025 is ter consultatie voorgelegd aan:

- Provincie Drenthe
- Provincie Gelderland
- Provincie Overijssel
- Rijkswaterstaat Noord-Nederland
- Rijkswaterstaat Oost-Nederland
- Veiligheidsregio Drenthe
- Veiligheidsregio IJsselland
- Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
- Veiligheidsregio Twente
- Waterschap Drents Overijsselse Delta
- Waterschap Noorderzijlvest
- Waterschap Rijn en IJssel
- Waterschap Vallei en Veluwe

Colofon

Titel: Crisisplan 2022-2025
Uitgegeven door: Waterschap Vechtstromen
Adresgegevens: Postbus 5006
7600 GA Almelo
Telefoon: 088-2203333
Email: info@vechtstromen.nl

Versiegegevens

Status: Vastgesteld door het dagelijks bestuur 14-12-2021
Tussentijdse actualisatie 21-05-2024

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Kader	4
1.2 Uitgangspunten	4
1.3 Afbakening	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Taken en risico's	6
2.1 Beheergebied	6
2.2 Risico's	6
2.3 Uitvoeringsdocumenten	6
3. Crisisorganisatie en werkwijze	8
3.1 Hoofdstructuur	8
3.2 Fasering	8
3.3 Crisisteams	9
3.4 Melden en alarmering	11
3.5 Opschalen	11
3.6 Werkwijze crisisorganisatie	13
3.7 Informatiemanagement	13
3.8 Crisiscommunicatie	14
3.9 Afschalen en nafase	14
3.10 Bijzondere bevoegdheden	15
4. Crisispartners	17
4.1 Algemene en functionele keten	17
4.2 Afstemming op GRIP fasering	17
4.3 Vertegenwoordigers	18
4.4 Informeren en alarmeren netwerkpartners	19
5. Borging	20
5.1 Het crisiszorgsysteem	20
5.2 Het vastleggen van de manier van werken in documenten	20
5.3 Het opleiden, trainen en oefenen van de leden van de crisisorganisatie	20
5.4 Het afstemmen en samenwerken met de crisispartners	20
5.5 Het verankeren van de crisiszorg in de reguliere organisatie	21
5.6 Het evalueren van de inzet van de crisisorganisatie	21
5.7 PDCA-cyclus	21
Bijlagen	23
Bijlage 1 Baseline Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland	23
Bijlage 2 Overzichtskartaat beheergebied waterschap Vechtstromen	24
Bijlage 3 Afkortingenlijst	25

1. Inleiding

1.1 Kader

Waterschap Vechtstromen (hierna te noemen: Vechtstromen) draagt als waterbeheerder zorg voor het watersysteembeheer (kwantiteit, kering en waterkwaliteit) en het zuiveringsbeheer (transport en zuivering van afvalwater) in zijn beheergebied. Helaas kunnen er situaties ontstaan waarin het watersysteembeheer, het zuiveringsbeheer en/of de bedrijfsvoering (ernstig) in gevaar zijn of dreigen te komen. Vechtstromen bereidt zich voor op dergelijke situaties met als doel schadelijke gevolgen te voorkomen, dan wel te beperken. Door externe ontwikkelingen, zoals klimaatveranderingen en veranderende wet- en regelgeving en samenwerking op internationaal, nationaal en regionaal niveau, is het belang van een goed georganiseerde crisisbeheersing sterk toegenomen.

Artikel 19.14 van de Omgevingswet verplicht waterbeheerders tot het opstellen van een calamiteitenplan. In aansluiting op landelijke afspraken heeft Vechtstromen ervoor gekozen het onderhavige plan geen calamiteitenplan te noemen, maar crisisplan.

De term crisis is allesomvattend en wordt daarom gebruikt in alle eigennamen, zoals crisisplan, crisisbeheersing, crisisteam, etc. De meeste ongewenste gebeurtenissen worden echter niet direct als **crisis** -de aantasting van een vitaal belang van de samenleving- aangemerkt. Daarom wordt voor verstoringen die binnen de dagelijkse routine kunnen worden opgelost de term **incident** gehanteerd. Voor situaties met (de kans op) ernstige gevolgen voor het water- en/of zuiveringsbeheer of de continuïteit van de organisatie, waarvoor het noodzakelijk is de interne crisisorganisatie op te schalen, wordt de term **calamiteit** gehanteerd.

Het doel van dit crisisplan is tweeledig:

1. Op hoofdlijnen vastleggen hoe Vechtstromen zich organiseert en optreedt bij calamiteiten;
2. Betrokken medewerkers, bestuurders en netwerkpartners daarover informeren.

Dit crisisplan is afgestemd op de crisisplannen van de betrokken veiligheidsregio's en waterbeheerders en op andere relevante (landelijke) planvorming. Het crisisplan is voor onbepaalde tijd vastgesteld, maar zal regelmatig worden herzien.

1.2 Uitgangspunten

Vechtstromen hanteert de volgende uitgangspunten voor de crisisbeheersing:

- Het doel van de crisisorganisatie is om onder eenhoofdige leiding, met een multidisciplinair team, calamiteiten en crisis zo snel mogelijk te beheersen en mitigerende maatregelen te treffen. Zo blijft de (potentiële) schade zo beperkt mogelijk. Wanneer de situatie onder controle is, wordt zo snel mogelijk teruggekeerd naar de reguliere organisatie.
- De crisisbeheersing bouwt voort op de reguliere organisatie. De activiteiten van de crisisfunctionarissen (rollen) liggen in het verlengde van hun reguliere werkzaamheden (functies).
- Bij een calamiteit of crisis kantelt de organisatie en worden, afhankelijk van de ernst en omvang, één of meer delen van de crisisorganisatie actief. De leider van het crisisteam is gemandateerd om besluiten te nemen op zijn niveau.
- Bij opschaling heeft de crisisbeheersing prioriteit boven de normale werkzaamheden. De focus ligt hierbij op het continueren van de primaire taken.
- De crisisorganisatie wordt uitsluitend ingezet voor de bestrijding van calamiteiten en crisis en niet voor het oplossen van problemen in de reguliere organisatie.
- Voor de continuïteit van de crisisbeheersing is er een meervoudige bezetting van teams en rollen.
- Veiligheidsregio's voeren de regie op de regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing. Ze zijn daardoor, naast de gemeenten, buurwaterschappen en Rijkswaterstaat, een belangrijke netwerkpartner.
- Omdat elke calamiteit anders is en niet altijd alles vooraf is te voorzien, werken we vanuit de filosofie van gecoördineerde improvisatie.

- De organisatiestructuur, de werkwijze en de crisisrollen van de crisisorganisatie Vechtstromen, zijn afgestemd met het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland. Uniformiteit is op deze wijze zo veel als mogelijk gewaarborgd.

1.3 Afbakening

In dit crisisplan staat in hoofdlijn beschreven op welke risico's Vechtstromen zich voorbereidt, hoe het zich tijdens een calamiteit organiseert en hoe het daarbij samenwerkt met netwerkpartners. Het crisisplan is onderdeel van het crisiszorgsysteem. De bundeling van de diverse activiteiten in één zorgsysteem zorgt ervoor dat de samenhang hiervan wordt gewaarborgd en gecoördineerd. Een uitgebreide toelichting op het crisiszorgsysteem wordt gegeven in hoofdstuk 5.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een analyse gemaakt van de risico's waar Vechtstromen mee te maken heeft. Hoofdstuk 3 gaat in op de structuur en de werkwijze van de crisisorganisatie. In hoofdstuk 4 staat de afstemming met de netwerkpartners centraal. Hoofdstuk 5 beschrijft de wijze waarop de kwaliteit van de crisisorganisatie wordt geborgd. In de bijlagen zijn een overzichtskaart van het beheergebied en een afkortingenlijst bijgevoegd

Dit crisisplan is terug te vinden op de website van Vechtstromen (www.vechtstromen.nl) en intern op Teams en via de CrisisConnect app Vechtstromen.

2. Taken en risico's

2.1 Beheergebied

Vechtstromen verzorgt het waterbeheer in Twente, Noordoost Overijssel en Zuidoost Drenthe. Een beheergebied met een oppervlakte van circa 225.000 ha en 23 inliggende gemeenten. Vechtstromen beheert circa 3700 km aan watergangen, 1300 stuwen en 200 gemalen. Daarnaast zuivert het op 23 rioolwaterzuiveringsinstallaties het afvalwater van circa 850.000 inwoners.

Vechtstromen heeft drie hoofdtaken:

- Waterkwaliteitsbeheer, de zorg voor schoon water;
- Waterkwantiteitsbeheer, de zorg voor voldoende water;
- Waterveiligheid, de zorg voor droge voeten.

Het beheergebied van Vechtstromen grenst aan de beheergebieden van de waterschappen Hunze en Aa's, Drents Overijsselse Delta en Rijn en IJssel. Daarnaast grenst het aan de Oostzijde aan de Duitse deelstaten Noordrijn-Westfalen en Nedersaksen. Het beheergebied van Vechtstromen overlapt met de veiligheidsregio's Twente, Drenthe, IJsselland en Noord- en Oost-Gelderland.

Een overzichtskaart van het beheergebied is te vinden in bijlage 2.

2.2 Risico's

De nadruk van de werkzaamheden van Vechtstromen ligt op het voorkomen van onveilige en ongewenste situaties. Het voorkomen van calamiteiten en de gevolgen hiervan is echter niet altijd mogelijk. De combinatie van de kans van optreden van calamiteiten en de gevolgen daarvan vormen samen het (rest)risico.

Op basis van de bovenstaande methodiek (risico = waarschijnlijkheid x impact), gecombineerd met kennis en ervaring is een gewogen inschatting gemaakt van de risico's met betrekking tot de hoofdtaken van Vechtstromen. De belangrijkste watergerelateerde risico's voor Vechtstromen zijn:

- Wateroverlast
- Watertekort
- Falen van zuiveringstechnische werken
- Verontreiniging van het oppervlaktewater

Naast de watergerelateerde risico's die direct van invloed zijn op de primaire taken van Vechtstromen zijn er ook nog een aantal risico's die de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. Deze risico's op het gebied van bedrijfsvoering zijn onder andere:

- Continuïteitscrisis: zoals langdurige uitval van informatie- en communicatietechnologie (ICT), cyberincidenten, elektriciteit, of grootschalige uitval van personeel vanwege bijvoorbeeld een (griep)pandemie.
- Bestuurlijk/juridische crisis: zoals bij verantwoordingsvraagstukken of bij een mislukte aanbesteding.
- Imagocrisis: zoals het ontstaan van schadelijke negatieve beeldvorming en vertrouwensschendingen. Deze kunnen zich zowel intern als extern voordoen, zoals bijvoorbeeld de gevolgen van een datalek.

Een uitgebreid overzicht van de risico's en de wijze waarop deze zijn geïdentificeerd is terug te vinden in het risicoprofiel Vechtstromen.¹

2.3 Uitvoeringsdocumenten

Middels proactieve en preventieve maatregelen in het dagelijks werk probeert Vechtstromen risico's tot een acceptabel niveau te reduceren. Hierbij valt onder andere te denken aan beheer en onderhoud van waterstaatswerken, vergunningverlening en handhaving. Ondanks deze maatregelen zijn risico's niet volledig uit te sluiten en kan er

¹ Risicoanalyse Crisisbeheersing Vechtstromen, 2018

altijd iets mis gaan. Om die reden zijn er voor de belangrijkste risico's Calamiteitenbestrijdingsplannen (CPB's) opgesteld.

In de calamiteitenbestrijdingsplannen wordt een nadere beschrijving gegeven van de watergerelateerde risico's en de mogelijke bestrijdingsmaatregelen hiervoor. Vechtstromen onderscheidt de volgende calamiteitenbestrijdingsplannen:

- CBP Waterkwantiteit
- CBP Waterkwaliteit
- CBP Falen zuiveringstechnische werken
- CBP niet watergerelateerde risico's

In het CBP niet watergerelateerd wordt een beschrijving gegeven van risico's die de continuïteit van de organisatie in gevaar brengen. Voorbeelden hiervan zijn de uitval van personeel, de uitval van nutsvoorzieningen, de uitval van ICT voorzieningen en de uitval van faciliteiten. Omdat risico's voor de continuïteit de bedrijfsvoering aantasten, kunnen ze als keteneffect watergerelateerde risico's tot gevolg hebben. Zo kan de uitval van elektriciteit tot wateroverlast of watertekort leiden als daarbij gemalen uitvallen.

2.3.1 Juridisch kader

In het juridisch kader zijn de belangrijkste wetten en regels opgenomen die van toepassing (kunnen) zijn in het geval Vechtstromen te maken krijgen met een calamiteit.

2.3.2 Crisiscommunicatieplan

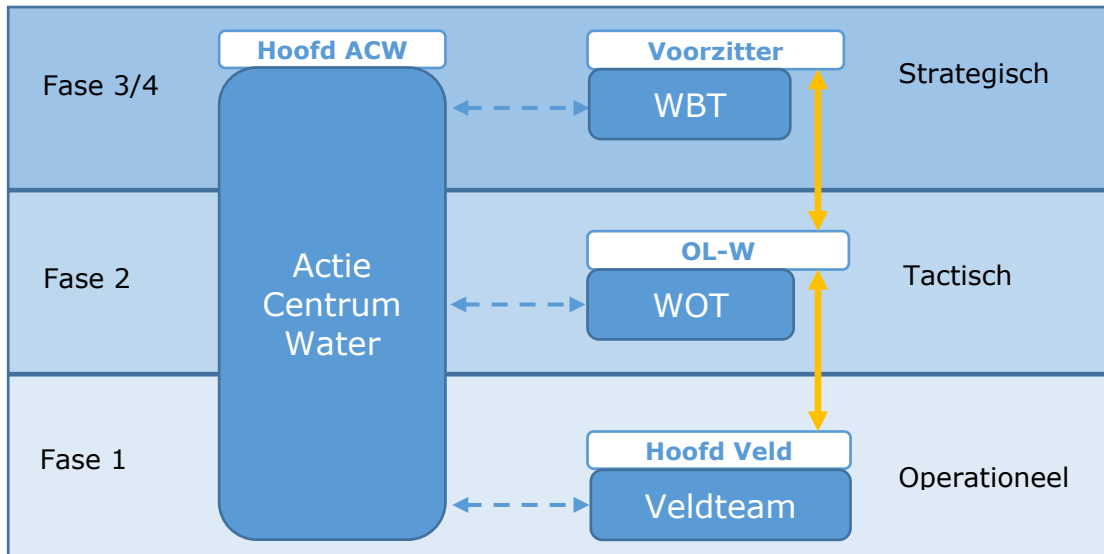
Met crisiscommunicatie beoogt Vechtstromen informatie te verstrekken, handelingsperspectief te bieden en betekenis te geven ten tijde van calamiteiten. De wijze waarop Vechtstromen hier invulling aan geeft staat beschreven in het crisiscommunicatieplan.

3. Crisisorganisatie en werkwijze

3.1 Hoofdstructuur

De crisisorganisatie is het deel van de organisatie dat in actie komt wanneer sprake is van een (dreigende) calamiteit. De crisisorganisatie van Vechtstromen bestaat uit drie crisisteams², een actiecentrum en diverse rollen. Elk team en elke rol heeft eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Afhankelijk van de aard van de calamiteit en het opschalingsniveau kan beslist worden welke crisisteams ingezet worden. In het onderstaande figuur wordt de hoofdstructuur van de crisisorganisatie weergegeven.

Figuur 1. Hoofdstructuur van de crisisorganisatie

In bovenstaande figuur is de hoofdstructuur van de crisisorganisatie weergegeven. De crisisorganisatie bestaat uit 3 niveaus: In fase 1, het operationele niveau, komt er een Veldteam bijeen onder leiding van een Hoofd Veld. In fase 2, het tactische niveau, komt het Waterschap Operationeel Team (WOT) bijeen onder leiding van een Operationeel Leider Waterschap (OL-W). In fase 3, het strategische niveau, komt het Waterschap Beleidsteam (WBt) bijeen onder leiding van de voorzitter waterschap. De leiders van de teams staat met elkaar in verbinding via de Gouden Lijn. De Teams worden ondersteund door het Actiecentrum Water (ACW), dat wordt gecoördineerd door het Hoofd ACW.

3.2 Fasering

Calamiteiten verschillen in aard en omvang. De crisisorganisatie past zich daarop aan. Dit gebeurt gefaseerd en heet opschaling. Bij opschaling worden extra teams en functionarissen ingezet en wijzigt de aansturing. De fasen heten coördinatiefasen en zijn gebaseerd op de behoefte aan coördinatie. De coördinatiebehoefte is afhankelijk van vier indicatoren:

1. Dreigingsniveau, de impact van de calamiteit bij de bron en in het effectgebied.
2. Bestuurlijke betrokkenheid, voor de afstemming met partners en het gebruik van bijzondere bevoegdheden.
3. Financiële gevolgen, de geschatte kosten van de schade en voor de bestrijding.
4. Crisiscommunicatie en media, om burgers te informeren en voor vragen van media.

Op basis van de indicatoren zijn per fase opschalingscriteria geformuleerd, zie tabel 1. Bij overschrijding van een criterium wordt opgeschaald naar de betreffende fase. Naast deze 'algemene' opschalingscriteria zijn voor de grootste risico's specifieke opschalingscriteria geformuleerd (bijvoorbeeld waterstanden). Deze staan beschreven in de verschillende calamiteitenbestrijdingsplannen.

² Voor opschalingen vanuit Informatievoorziening (IV) wordt een Veldteam IV ingericht.

Tabel 1: Tabel met coördinatietaken en opschalingscriteria

Fase	Actieve teams ³	Dreigings niveau	Bestuurlijke betrokkenheid	Indicatie financiële gevolgen	Crisiscommunicatie en media
0	Regulier	Af te handelen binnen de dagelijkse routine	geen	Geen of geringe schade	Minimaal
1	Veldteam	Bepaalde impact op de omgeving	SD/voorzitter worden geïnformeerd	Schade tot € 100.000	Eventueel extern communiceren
2	<i>Evt. Veldteam</i> WOT	Grote impact op de omgeving	SD/voorzitter worden geïnformeerd	Schade tot € 1 miljoen	Extern communiceren
3	<i>Evt. Veldteam</i> WOT WBT	Zeer grote impact en bedreigend mens en milieu	Lokale bestuurlijke coördinatie	Schade meer dan € 1 miljoen	Externe communicatie lokaal afstemmen
4	<i>Evt. Veldteam</i> WOT WBT	Gebiedsgrens overschrijdend	Regionale bestuurlijke coördinatie	Schade meer dan € 10 miljoen	Externe communicatie regionaal afstemmen

3.2.1 Potentiële fase

Tussen de opschaling van de reguliere organisatie naar de crisisorganisatie kan gebruik worden gemaakt van de potentiële fase 1, 2 of 3. De potentiële fase is bedoeld om het informatiemanagementproces (zie paragraaf 3.7) te starten voordat een verstoring, incident of dreigende situatie (bijv. voorspelling extreme neerslag) uitgroeit tot een calamiteit. Op die manier kunnen betrokkenen sneller handelen wanneer de crisisorganisatie daadwerkelijk wordt opgeschaald.

Tijdens een potentiële fase stemt het Hoofd Veld, de Operationeel Leider Waterschap of de Voorzitter de situatie af met de betrokkenen. Gezamenlijk bepalen ze het dreigingsniveau en of dit aanleiding geeft om op te schalen. Zolang er niet wordt opgeschaald ligt de leiding en coördinatie van de bestrijding bij de reguliere organisatie.

3.3 Crisisteams

De samenstelling van de crisisteams is deels vastgelegd (kernbezetting) en deels flexibel. De leiders van de crisisteams kunnen desgewenst rollen (adviseurs, specialisten, bestrijdingsmedewerkers, etc.) aan hun team toevoegen.

3.3.1 Veldteam

Het Veldteam is het besluitvormend overleg op operationeel niveau. Het Veldteam is integraal verantwoordelijk voor de bronbestrijding en belast met de uitvoering van bestrijdingsmaatregelen. Het veldteam is primair gericht op de korte termijn. Het Hoofd Veld is verantwoordelijk voor de besluitvorming in het veldteamoverleg. Het beheergebied van Vechtstromen is onderverdeeld in twee regio's (Noord en Zuid), in beide regio's is 24/7 een Hoofd Veld beschikbaar.

3.3.2 Veldteam IV

Voor calamiteiten die betrekking hebben op de informatievoorziening (IV) kan een Veldteam IV worden ingericht. Het Veldteam IV staat onder leiding van een Hoofd Veld IV. Een uitgebreide beschrijving van het Veldteam IV is te vinden in de 'werkwijze IV calamiteiten'.

Nb. Wanneer er sprake is van een calamiteit met effecten in beide regio's (bijvoorbeeld bij wateroverlast) of wanneer er meerdere calamiteiten zijn (bijvoorbeeld binnen watersysteem en IV), kunnen meerdere Veldteams gelijktijdig actief zijn. Als de calamiteiten een relatie hebben, dan wordt standaard opgeschaald naar fase 2.

³ De crisisteams worden op elk niveau desgewenst ondersteunt door het Actiecentrum Water (ACW)

Kernbezetting

- Hoofd Veld: Zit team voor en neemt besluiten over de operatie
- InformatieCoördinator: Presenteert gezamenlijk waterbeeld en legt besluiten vast
- Adviseur Communicatie: Informeert en adviseert over de crisiscommunicatie
- Veldmedewerkers: Informeren en voeren bestrijdingsmaatregelen uit

3.3.3 Waterschap Operationeel Team (WOT)

Het WOT is het besluitvormend overleg op tactisch niveau en is daarmee verantwoordelijk voor de bestrijding van de effecten van calamiteiten. Het WOT verzorgt de vertaling van het operationeel naar strategisch niveau. De OL-W is verantwoordelijk voor de besluitvorming in het WOT. De dienstdoende OL-W is 24/7 bereikbaar en beschikbaar.

Kernbezetting

- Operationeel Leider: Zit team voor en neemt besluiten over de tactiek
- Informatiecoördinator: Presenteert gezamenlijk waterbeeld en legt besluiten vast
- Adviseur Communicatie: Informeert en adviseert over de crisiscommunicatie
- Adv. Crisisbeheersing: Informeert en adviseert over de crisisbeheersing
- Adviseur Algemeen: Informeren en adviseren vanuit hun werkveld

3.3.4 Waterschap Beleidsteam (WBT)

Het WBT is het besluitvormend overleg op strategisch niveau. Dit omvat het stellen van kaders voor de crisisorganisatie, crisiscommunicatie en bestuurlijke vertegenwoordiging bij netwerkpartners. Het WBT houdt zich bezig met de beleidsmatige aspecten van de bestrijding en bepaalt daarmee de strategie van het optreden van Vechtstromen. De Voorzitter WBT is verantwoordelijk voor de besluitvorming in het WBT en eindverantwoordelijke voor het bestrijden van calamiteiten.

Kernbezetting

- Voorzitter WBT Zit team voor en neemt besluiten over de strategie
- Informatiecoördinator Presenteert gezamenlijk waterbeeld en legt besluiten vast
- Operationeel Leider Informeert en adviseert over de operatie
- Adviseur Reguliere Org.: Informeert en adviseert over de reguliere organisatie
- Adviseur Communicatie: Informeert en adviseert over de crisiscommunicatie
- Adv. Crisisbeheersing: Informeert en adviseert over de crisisbeheersing

3.3.5 Actiecentrum Water (ACW)

Het ACW ondersteunt en adviseert het Veldteam, WOT en WBT en ontwikkelt scenario's in opdracht van het Hoofd Veld en de OL-W. Daarmee is het ACW de backoffice (of stafsectie) van de crisisorganisatie. Het ACW bestaat uit alle bij de calamiteit betrokken inhoudelijke adviseurs en wordt gecoördineerd door het Hoofd Actiecentrum Water (Hoofd ACW).

Kernbezetting

- Hoofd ACW Coördineert het ACW en adviseert OL-W en Hoofd Veld
- Informatiecoördinator Presenteert gezamenlijk waterbeeld en legt informatie vast
- Inhoudelijk Adviseurs Informeren en adviseren vanuit vakgebied
- Plotter Zorgt voor visualisering waterbeeld en opstellen kaarten

3.3.6 Ondersteuning vanuit de reguliere organisatie

De bestrijding van calamiteiten heeft te allen tijde de hoogste prioriteit bij Vechtstromen. De reguliere organisatie staat dan ook volledig ten dienste van de crisisorganisatie en ondersteunt haar bijvoorbeeld op het gebied van facilitair (Klant Contact Centrum), ICT, Arbeidsomstandigheden (ARBO) en milieu. Op deze manier hoeven geen ingewikkelde organisatiestructuren opgetuigd te worden.

3.3.7 Vrijwillige dijkwachtorganisatie

Tijdens hoogwatersituaties kan een beroep worden gedaan op de vrijwillige dijkwacht. De dijkwacht bestaat uit 80 tot 100 vrijwilligers, die zijn opgeleid en getraind om ingezet te worden voor het inspecteren van keringen en dijken. Een uitgebreide beschrijving van de dijkwachtorganisatie is te vinden in het 'Draaiboek Inzet Dijkwacht'.

3.4 Melden en alarmering

Iedere calamiteit begint met een melding. Verreweg de meeste meldingen betreffen echter geen calamiteiten. Meldingen die niet opgepakt kunnen worden vanuit de primaire of ondersteunende processen of mogelijk uit kunnen groeien tot calamiteiten, dienen 24/7 gemeld te worden bij het Hoofd Veld (IV).

3.4.1 Externe meldingen

Calamiteiten kunnen direct gemeld worden via het calamiteitennummer 088-2203333. Dit nummer wordt tijdens kantoortijden beantwoord door het Klant Contact Centrum (KCC) van Vechtstromen. Buiten kantoortijden wordt dit nummer beantwoord door een extern callcenter. Het KCC en het callcenter zetten alle urgente meldingen 24/7 door naar het dienstdoende Hoofd Veld.

Nb. met de veiligheidsregio's zijn afspraken gemaakt over het 'automatisch' mee alarmeren van de waterschappen. Deze meldingen komen binnen op de P2000 pager van het dienstdoende Hoofd Veld.

3.4.2 Bereikbaarheid en beschikbaarheid

Om de bereikbaarheid en de beschikbaarheid van Vechtstromen bij incidenten en calamiteiten te garanderen zijn verschillende wachtdienstgroepen 24/7 actief. Dit geldt onder andere voor watersysteem, waterketen, techniek en ondersteuning en communicatie. Ook voor de *sleutelfunctionarissen* in de crisisorganisatie zijn wachtdiensten ingesteld. Het gaat om de volgende rollen:

- Hoofd Veld Noord
- Hoofd Veld Zuid
- Hoofd Veld Informatievoorziening
- Informatiecoördinator Veld
- Operationeel Leider Waterschap⁴

Voor de Voorzitter WBT, de Adviseur Crisisbeheersing en alle andere crisisrollen is geen piketregeling van kracht, maar zijn afspraken gemaakt over de bereikbaarheid. Voor de Voorzitter WBT geldt dat de Watergraaf altijd het eerste aanspreekpunt is. Wanneer hij niet beschikbaar is, neemt één van de dagelijks bestuursleden zijn rol over.

De wachtdiensten dekken niet alle beschikbare expertise in de organisatie af. Soms zijn (buiten kantoortijd) ook crisisfunctionarissen nodig die niet in een wachtdienst zitten, zoals inhoudelijk adviseurs. Om de bereikbaarheid en beschikbaarheid van deze functionarissen te vergroten wordt getracht om voor de meest voorkomende crisisrollen minimaal vijf functionarissen opgeleid te hebben.

3.4.3 Streeftijden

Er bestaan geen richtlijnen voor opkomsttijden van waterschapfunctionarissen. De wachtdienstfunctionarissen die 24/7 bereikbaar en beschikbaar zijn, hebben daarom streeftijden om in actie of ter plaatse te komen. De streeftijd bedraagt 60 minuten.

3.5 Opschalen

Bij het opschalen wordt onderscheid gemaakt tussen calamiteiten met een brongebied en calamiteiten zonder brongebied.

3.5.1 Opschalen bij calamiteit met een brongebied

Alle meldingen die voldoen aan de afgesproken opschalingscriteria of waarover twijfel bestaat of ze binnen de reguliere organisatie afgehandeld kunnen worden, worden doorgegeven aan het Hoofd Veld. Het Hoofd Veld laat de melding ter plekke verifiëren door een medewerker. Als deze aangeeft dat de melding serieus is schaal het Hoofd Veld op naar potentiële fase 1 en gaat ter plaatse. Ter plaatse beoordeelt het Hoofd Veld de situatie en kan hij besluiten om op te schalen naar fase 1 en het Veldteam bijeen te

⁴ Per 1 juli 2021 zijn de rollen van HACW en OL-W gecombineerd. Hierdoor is de beschikbaarheid van het Hoofd ACW ook 24/7 geborgd. Wanneer de aard en omvang van de calamiteit hier aanleiding toe geven, worden de rollen gesplitst en neemt een andere collega uit het OL-W piket de rol van HACW voor zijn rekening.

roepen. In dat geval wijkt Vechtstromen af van de reguliere organisatie en treedt de crisisorganisatie in werking.

Bij een opschaling naar fase 1 informeert het Hoofd Veld de OL-W. De OL-W laat zich informeren en adviseren door het Hoofd Veld en maakt een inschatting van de situatie. Zo nodig schaalde de OL-W op naar fase 2 en roept het WOT bijeen. In dat geval informeert de OL-W op zijn beurt de Voorzitter WBT. De Voorzitter WBT zal zich laten informeren en adviseren door de OL-W en besluit zo nodig om op te schalen naar fase 3 en het WBT bijeen te roepen.

3.5.2 Opschaling bij calamiteiten zonder brongebied

Bij bepaalde (dreigende) calamiteiten is het brongebied niet specifiek te duiden. Voorbeelden hiervan zijn: gebiedsbrede wateroverlast, (dreigende) hoosbuien, grootschalige stroomstoring, potentiële imago schade en een pandemie. In het geval van dergelijke calamiteiten wordt niet het Hoofd Veld geïnformeerd, maar de OL-W. Op dat moment is sprake van een potentiële fase 2. De OL-W laat zich informeren en maakt een inschatting van de situatie. Op basis hiervan besluit hij al dan niet om op te schalen naar fase 2. De opschaling van de crisisorganisatie werkt vervolgens hetzelfde als bij een calamiteit met brongebied. Op het moment dat alnog een brongebied ontstaat, wordt het Hoofd Veld in stelling gebracht en wordt een veldteam ingericht.

3.5.3 Informatief opschalen

Bij elke opschaling worden de hogere niveaus van de crisisorganisatie geïnformeerd over het besluit tot opschaling. Het Hoofd Veld informeert standaard de OL-W. De OL-W informeert op zijn beurt de Voorzitter WBT. Op die manier zijn alle sleutelfunctionarissen op de hoogte en kunnen zij zo nodig preventieve maatregelen treffen, dan wel besluiten om verder op te schalen. De Voorzitter WBT bij opschaling van het WBT het dagelijks bestuur informeren over de situatie. De informatielijn van Hoofd Veld naar OL-W naar Voorzitter WBT (en terug) wordt gedurende de gehele calamiteit actief in stand gehouden.

Naast het actief informeren van de hogere niveaus worden alle crisisfunctionarissen van de opschaling op de hoogte gesteld doormiddel van een SMS.

3.5.4 Bevoegd tot opschalen

De bevoegdheid om op te schalen ligt bij de leiders van de crisisteams. De leiders worden hierbij geadviseerd door de leiders van lagere teams en inhoudelijke adviseurs. Wanneer de leider van een crisisteam besluit om niet op te schalen kan deze, naar het oordeel van de leider van het crisisteam boven hem, een aanwijzing krijgen dit alnog te doen. Voor het beleidsteam geldt dat een dergelijke aanwijzing kan komen van gedeputeerde staten of de verantwoordelijke minister.⁵

Een opschaling hoeft niet altijd te lopen van fase 1 tot en met fase 4. Wanneer hier aanleiding toe is, kan een leider van een hoger team direct opschalen naar fase 2, 3 of 4. Afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit worden de teams uit de lagere fasen al dan niet bijeen geroepen.

⁵ Art 19.16 Omgevingswet

3.6 Werkwijze crisisorganisatie

3.6.1 Locatie

Het WOT, WBT en ACW werken in basis vanuit het kantoor van Vechtstromen in Almelo. Daar zijn ruimten en faciliteiten beschikbaar om te vergaderen en voor het verwerken van informatie. Het Veldteam werkt (waar mogelijk) zo dicht mogelijk bij de locatie van de calamiteit. Nb. Voor het Veldteam IV geldt dat ze veelal ook op kantoor bijeen zullen komen. Wanneer fysiek vergaderen niet mogelijk is of wanneer het teveel tijd kost om fysiek bijeen te komen, kan ervoor gekozen worden om digitaal te vergaderen.

3.6.2 Vergaderen

Voorafgaand aan een crisisvergadering stemt de leider van het crisisteam de doelstelling van het overleg en de knelpunten af met de ICO en -behalve bij fase 1- de Adviseur Crisisbeheersing. De crisisteams vergaderen informatie- of probleemgestuurd, dat wil zeggen dat het team bij voorkeur gaat vergaderen als er een informatiebehoefte is of zich een knelpunt voordoet waarover het team een besluit moet nemen. De leider van het team bepaald of een vergadering nodig is. De teams vergaderen volgens de PBOB (Proces, Beeldvorming, Oordeelsvorming en Besluitvorming) structuur. De ICO legt tijdens het overleg de relevante informatie, afwegingen en besluiten vast in het Landelijk Crisismanagement Systeem (LCMS). De leider van het crisisteam is eindverantwoordelijk voor het informatiemanagement en de verslaglegging.

3.6.3 Continuïteit in bezetting

De crisisteams hebben bij langdurige calamiteiten een wisselende bezetting. Hierbij is het belangrijk dat er een goede overdracht plaatsvindt tussen functionarissen. De wisseling gaat geleidelijk, maar uiterlijk binnen 12 uur, zodat de continuïteit en de veiligheid van de crisisteams geborgd is. De leidinggevenden uit het reguliere organisatie zijn verantwoordelijk voor het vrijmaken van voldoende functionarissen, zodat de afwisseling tijdig plaats kan vinden.

3.6.4 Logboek

Alle functionarissen in de crisisorganisatie worden geacht een persoonlijk logboek bij te houden waarin ze hun handelen vastleggen. Het logboek dient meerdere functies. Zo wordt hiermee voorkomen dat afspraken worden vergeten, helpt het bij de overdracht en kan het gebruikt worden voor de evaluatie.

3.6.5 Volmacht

Voor de leiders van de crisisteams zijn de volgende ondervolmachten vastgelegd in het Besluit ondermandaat, ondervolmacht en machtiging waterschap Vechtstromen 2019.⁶ De ondervolmacht is alleen van toepassing in geval de crisisorganisatie is opgeschaald en er onmiddellijk gevaar dreigt voor waterstaatswerken:

Rol	Team	Bestedingsbudget
Hoofd Veld	Veldteam	Tot € 50.000
Operationeel Leider Waterschap	WOT	Tot € 500.000
Voorzitter Beleidsteam	WBT	> € 500.000

3.7 Informatiemanagement

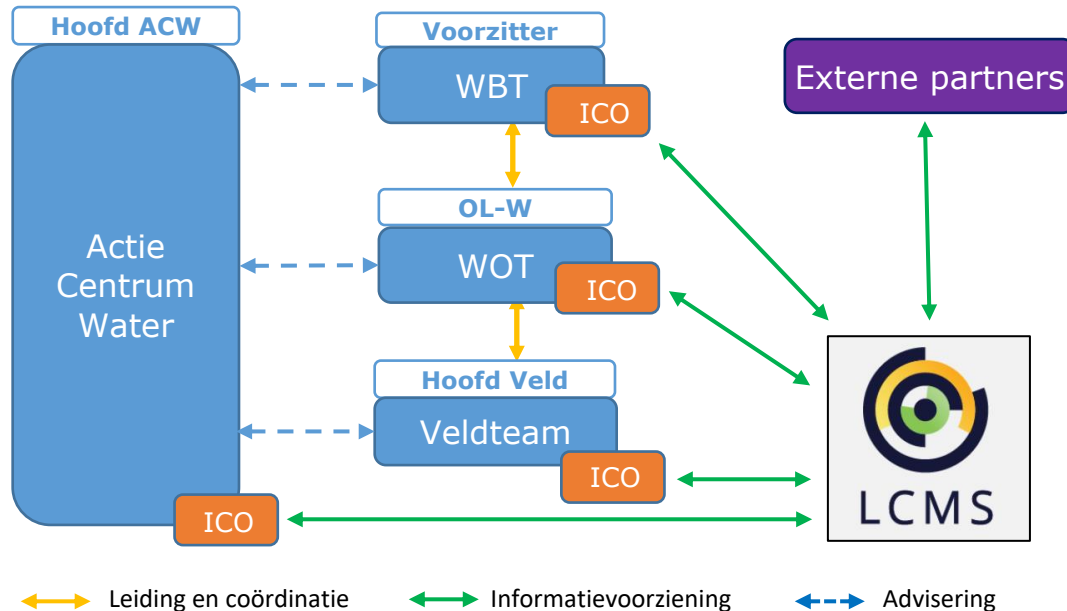
Informatiemanagement is een van de kritische processen binnen de crisisbeheersing. Hoe beter het informatiemanagement is georganiseerd, hoe sneller de beeld-, oordeel- en besluitvorming plaats kan vinden. Middels de netcentrische werkwijze beoogt de crisisorganisatie continu een actueel waterbeeld beschikbaar te hebben voor alle betrokkenen in de crisisbeheersing.

Voor de ondersteuning van de netcentrische werkwijze maakt Vechtstromen gebruik van het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Tijdens een calamiteit zorgen informatiecoördinatoren (ICO's) er op alle niveaus voor dat de beschikbare informatie op een juiste wijze wordt ingevoerd en weergegeven in het LCMS. De ICO Veld is 24/7 bereikbaar en beschikbaar om het informatieproces snel op gang te krijgen. Doordat alle functionarissen in de crisisorganisatie van Vechtstromen en de belangrijkste crisispartners

⁶ Bijlage 2, van het Besluit ondermandaat ondervolmacht en machtiging waterschaps Vechtstromen 2019

kunnen meekijken in het LCMS, zijn zij voortdurend op de hoogte van de meest actuele informatie. Alle interne en externe betrokkenen hebben hiermee hetzelfde actuele waterbeeld.

Figuur 1. De Netcentrische werkwijze

In bovenstaande figuur is weergegeven hoe de netcentrische werkwijze in de hoofdstructuur van de crisisorganisatie is geborgd. In elk team uit de crisisorganisatie zit een Informatiecoördinator (ICO). De ICO deelt en haalt informatie via het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS). Hierdoor ontstaat een gedeeld beeld tussen alle teams. De informatie uit het LCMS kan ook worden gedeeld met onze partners.

3.8 Crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie is een van de belangrijkste pijlers onder crisismanagement. Om een effectieve en gezaghebbende communicatie te realiseren, is het van belang alle interne en externe doelgroepen snel, regelmatig, eenduidig, consistent en geloofwaardig te informeren over de (dreigende) calamiteit en de wijze waarop Vechtstromen de bestrijding vormgeeft of heeft gegeven.

Crisiscommunicatie kent drie hoofddoelen:

- Informatieverstrekking: Het verzorgen van de algemene informatieverstrekking, openbaarmaking, verklaring en toelichting van het beleid van Vechtstromen ten aanzien van de bestrijding van de calamiteit.
- Betekenisgeving: Het duiden van de impact van de calamiteit op zowel korte als lange termijn.
- Schadebeperking: Het leveren van een bijdrage aan het beperken van de materiële en immateriële schade door het verstrekken van communicatieadviezen en door het geven van gedrags- en handelingsperspectieven, handelingsinstructies en andere informatie aan inwoners en bedrijven en overige stakeholders.

Bij externe communicatie zal waar nodig afstemming plaatsvinden met betrokken netwerkpartners. Als de regionale crisisorganisatie is opgeschaald, verzorgt de veiligheidsregio de crisiscommunicatie. Vechtstromen levert hierbij desgewenst een inhoudelijke bijdrage en stemt de eigen crisiscommunicatie hierop af. Een uitgebreide beschrijving van de crisiscommunicatie is uitgewerkt in het Crisiscommunicatieplan.

3.9 Afschalen en nafase

Nadat een calamiteit is bestreden en de situatie stabiel is, wordt de crisisorganisatie afgeschaald. De leider van het hoogste opgeschaalde team beslist daartoe. Het is mogelijk

in een keer af te schalen, maar dit kan ook gefaseerd. Na het afschalen van de crisisorganisatie keert Vechtstromen terug naar de reguliere organisatie.

Elke calamiteit heeft een nafase. In principe geldt: 'hoe groter en complexer de calamiteit, hoe langer en intensiever de nafase'. De nafase wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de reguliere organisatie. Activiteiten in de nafase zijn o.a.:

- Herstel van de schade aan assets;
- Persoonlijke nazorg voor medewerkers;
- Procesevaluatie van het optreden van de crisisorganisatie;
- Inhoudelijke evaluatie over het ontstaan van de calamiteit;
- Juridische en financiële afhandeling van de calamiteit.

3.9.1 Overdracht naar reguliere organisatie

De leiders van de crisisteams zijn verantwoordelijk voor de overdracht naar de reguliere organisatie. Deze overdracht wordt vastgelegd in een overdrachtsdocument waarin wordt beschreven wat de stand van zaken is bij de overdracht met de lopende acties. Bij grote incidenten kan er een coördinator nazorg worden aangesteld die belast is met de afwikkeling van de calamiteit in de nazorg.

3.10 Bijzondere bevoegdheden

Onderstaand worden de bevoegdheden behandeld die Vechtstromen en externe partijen hebben ten tijde van calamiteiten.

3.10.1 Intern

Bij het bestrijden van calamiteiten kan het noodzakelijk zijn om maatregelen te nemen die afwijken van de reguliere afspraken en werkwijzen. Om besluiten daartoe mogelijk te maken, beschikt Vechtstromen over de volgende bevoegdheden:

In het Delegatiebesluit waterschap Vechtstromen is bepaald dat het uitoefenen van de bevoegdheden bij gevaar voor waterstaatswerken op grond van afdeling 19.4 van de Omgevingswet is gedelegeerd aan het dagelijks bestuur.

- Artikel 19.15 Omgevingswet geeft het dagelijks bestuur de bevoegdheid om, in geval van gevaar en zolang de daardoor ontstane situatie dat noodzakelijk maakt, maatregelen te treffen die het nodig oordeelt, zo nodig in afwijking van wettelijke voorschriften, met dien verstande dat het geen maatregelen treft die in strijd zijn met de Grondwet of met internationaalrechtelijke verplichtingen. Vechtstromen is verplicht om: het gebruik van deze bevoegdheid onverwijld te melden bij gedeputeerde staten, het optreden te evalueren en het waterstaatswerk zoveel als mogelijk terug te brengen met de in legger voorgeschreven staat. Nb. Deze bevoegdheid laat zich gelet op de aard daarvan niet mandateren (artikel 10:3 Algemene wet bestuursrecht).
- Artikel 96 Waterschapswet geeft de Voorzitter, bij een situatie van gevaar als bedoeld in artikel 19.15 Omgevingswet én omstandigheden die het niet mogelijk maken het dagelijks bestuur (tijdig) bijeen te roepen, de bevoegdheid die maatregelen te nemen waartoe anders het dagelijks bestuur bevoegd is. In die gevallen dat de Voorzitter in plaats van het dagelijks bestuur de bevoegdheid bij gevaar heeft uitgeoefend, rust op hem de verplichting dit onmiddellijk te melden aan het dagelijks bestuur en aan gedeputeerde staten. Niet is vereist dat het handelen achteraf wordt bekrachtigd.
- Artikel 1.17 van de Waterschapsverordening waterschap Vechtstromen 2020 geeft het dagelijks bestuur van Vechtstromen de mogelijkheid om in geval van grote schaarste of overvloed aan water, aanmerkelijke verslechtering van de kwaliteit daarvan of bij gevaar voor waterstaatswerken een verbod op te leggen voor het:
 - afvoeren naar of aanvoeren uit oppervlaktewaterlichamen;
 - brengen of onttrekken van water aan oppervlaktewaterlichamen;
 - onttrekken grondwater of het infiltreren van water.Het verbod blijft van kracht zolang het dagelijks bestuur dit noodzakelijk acht.
- Artikel 2.5 van de Cao Werken voor waterschappen geeft de werkgever de bevoegdheid om een personeelslid in te zetten bij het bestrijden van calamiteiten.

3.10.2 Extern

Enkele netwerkpartners van Vechtstromen beschikken over bijzondere bevoegdheden om in crisissituaties bevelen en opdrachten aan Vechtstromen te geven. Vechtstromen dient die bevelen en opdrachten uit te voeren. Het betreft de volgende bevoegdheden:

- Artikel 5 wet Veiligheidsregio's bepaalt dat de burgemeester het opperbevel heeft bij een ramp of ernstige vrees voor het ontstaan ervan.
- Artikel 39 wet Veiligheidsregio's bepaalt dat in geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, het opperbevel en een aantal bevoegdheden overgaan naar de voorzitter van de veiligheidsregio. Wanneer vanuit het Regionaal beleidsteam (RBT) aan het bestuur van Vechtstromen een aanwijzing wordt gegeven, is het bestuur verplicht rekening te houden met deze aanwijzing bij zijn optreden op grond van de aan hem toegekende bevoegdheden, dus ook bij de instructies die hij geeft aan de voor de crisisbeheersing onder zijn gezag staande personen.
- Artikel 19.16 Omgevingswet geeft gedeputeerde staten en de minister van Infrastructuur en Milieu de bevoegdheid om aan het bestuur van Vechtstromen een opdracht te geven indien Vechtstromen ten onrechte niet of niet voldoende optreedt bij gevaar.

4. Crisispartners

4.1 Algemene en functionele keten

Bij de bestrijding van calamiteiten is het informeren van en samenwerken met crisispartners noodzakelijk. Dit gebeurt op uitvoerend, tactisch en strategisch niveau.

De crisispartners zijn overheidsorganisaties, instanties en bedrijven die tijdens de bestrijding van calamiteiten betrokken worden. Instanties en bedrijven kunnen namens en in samenwerking met Vechtstromen activiteiten voor de bestrijding uitvoeren. Overheidsorganisaties hebben bij calamiteiten eigen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden; per crisistype zijn deze uitgewerkt in bestuurlijke netwerkkaarten⁷. Overheidsorganisaties zijn onder te verdelen in twee ketens: de algemene keten en de functionele keten waterbeheer.

4.1.1 De algemene keten

Overheden binnen de algemene keten zijn verantwoordelijk voor openbare orde en veiligheid. Onder de algemene keten vallen het ministerie van Justitie en Veiligheid, de provincies, de veiligheidsregio's en de gemeenten. Vechtstromen heeft te maken met drie provincies (Overijssel, Drenthe en Gelderland), vier veiligheidsregio's (Twente, IJsselland, Drenthe en Noord- en Oost-Gelderland) en 23 gemeenten.

De veiligheidsregio's voeren de regie op de regionale crisisbeheersing. Afstemming en samenwerking met de veiligheidsregio's is dan ook noodzakelijk zodra een calamiteit gevolgen heeft voor de openbare orde en veiligheid.

4.1.2 De functionele keten waterbeheer

Overheden binnen een functionele keten bestrijken een specifiek terrein. De functionele keten waterbeheer bestaat uit het ministerie van IenW, Rijkswaterstaat en de waterschappen. Vechtstromen grenst aan de waterschappen Hunze en Aa's, Drents Overijsselse Delta en Rijn en IJssel en overlapt met de regionale diensten Oost-Nederland en Noord-Nederland van Rijkswaterstaat. Daarnaast staat Vechtstromen in contact met het Water Management Centrum Nederland (WMCN) en de daaronder hangende landelijke coördinatiecommissies Watervedeling (LCW), Overstromingsdreiging (LCO) en Milieuverontreiniging Water (LCM). Tijdens calamiteiten volstaat het informeren van betrokken waterbeheerders meestal. Echter, wanneer een calamiteit mogelijke impact heeft op een ander waterschap of andere waterbeheerder is afstemming en samenwerking noodzakelijk.

4.1.3 Grensoverschrijdende samenwerking

Langs de grens heeft Vechtstromen te maken met twee Duitse Bondslanden, Noord-Rijn Westfalen en Nedersaksen. Deze Bondslanden werken anders dan de Nederlandse overheid en kijken onderling ook af. De belangrijkste Duitse partners zijn: Landkreis Grafschaft Bentheim en de Niedersächsischen Landesbetrieb für Wasserwirtschaft, Küsten- und Naturschutz (NLWKN) in Nedersaksen en Kreis Borken en de Bezirksregierung Münster in Noord-Rijn Westfalen. Met deze partners zijn afspraken gemaakt over de afstemming en samenwerking tijdens calamiteiten. Deze afspraken zijn vastgelegd in het D-NL Alarmplan Hoogwater.

4.2 Afstemming op GRIP fasering

De veiligheidsregio's hanteren de Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure (GRIP) om het regionale coördinatie- en opschalingniveau van de hulpdiensten te bepalen. Om de samenwerking met de veiligheidsregio's zo soepel mogelijk te laten verlopen is de opschalingstructuur van de waterschappen voor zover mogelijk afgestemd op de GRIP fasering. Dit biedt de waterschappen en veiligheidsregio's de mogelijkheid om bij watergerelateerde crises zoveel mogelijk tot een gelijk niveau op te schalen.

In de onderstaande tabel is de landelijke hoofdstructuur voor de GRIP uitgewerkt en afgezet tegen de coördinatietaken van de waterschappen. Een nadere uitleg over de

⁷ <https://www.ifv.nl/kennisplein/Paginas/bestuurlijke-netwerkkaarten-crisisbeheersing.aspx>

werkwijze en inrichting van de crisisorganisatie per veiligheidsregio is terug te vinden in de regionale crisisplannen per veiligheidsregio.

Figuur 3. GRIP fasering versus coördinatiefasen

	GRIP 0	GRIP 1	GRIP 2	GRIP 3	GRIP 4	GRIP 5
Coördinatie Veiligheidsregio	Dagelijkse routine / motorkap overleg	Commando Plaats Incident (CoPI)	Regionaal Operationeel Team (ROT) of Operationele staf	Gemeentelijk beleidsteam (GBT) of Crisisteam (GCT)	Regionaal Beleidsteam (RBT) of Crisisteam (RCT)	Meerdere Regionaal Beleidsteams of Crisisteams
	Wachtdienst	Liaison CoPI	Liaison ROT	(loco) Watergraaf	(loco) Watergraaf	
Coördinatie Waterschap	Dagelijkse routine / gecoördineerde aanpak	Veldteam	Waterschap Operationeel Team (WOT)	Waterschap Beleidsteam (WBT)	Meerdere waterschap beleidsteams (WBT's)	
	Fase 0	Fase 1	Fase 2	Fase 3	Fase 4	

In de bovenstaande figuur is weergegeven hoe de coördinatie fasen van het waterschap zich verhouden tot de GRIP (Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdings Procedure) fasering van de veiligheidsregio's. Hierbij zijn ook de teams benoemd die actief worden in de verschillende opschalingsfasen. Tot slot is in de figuur ook te zien welke liaisons namens het waterschap kunnen deelnemen aan de crisisteams van de veiligheidsregio's.

4.3 Vertegenwoordigers

In de regionale crisisplannen⁸ van de veiligheidsregio's zijn afspraken gemaakt over de deelname van waterschapfunctionarissen aan regionale crisisteams. Met alle veiligheidsregio's binnen het beheergebied van Vechtstromen is afgesproken dat Vechtstromen in geval van watergerelateerde crisis op alle GRIP niveaus wordt uitgenodigd om deel te nemen aan de regionale crisisteams.

Aan vertegenwoordigers van Vechtstromen in de regionale crisisteams, in deze context Liaisons genoemd, worden specifieke eisen gesteld. Onder andere op gebied van mandaat en competenties. Om te voorkomen dat Liaisons onbevoegd of onbekwaam zijn, heeft Vechtstromen de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Liaisons vastgelegd in het rollenboek. De benaming van de Liaisons is afgestemd op de benaming van de veiligheidsregio's.

Tabel 3. Liaisons en hun benaming binnen Vechtstromen en bij de veiligheidsregio's

Liaison	Rol Veiligheidsregio	Rol Vechtstromen
CoPI	Liaison CoPI Waterschap	Hoofd Veld
ROT/operationele staf (R/G) BT/CT	Liaison ROT Waterschap	Operationeel Leider Waterschap
	Voorzitter waterschap	Voorzitter WBT

Verder geldt voor de inzet van Liaisons het volgende:

- Afstemming tussen de Liaisons en Vechtstromen verloopt via de leiders van de crisisteams van Vechtstromen.
- De liaisons van Vechtstromen zijn bevoegd om vanuit hun crisisrol besluiten te nemen in naam van Vechtstromen, als ruggespraak met de (crisis)organisatie van Vechtstromen niet mogelijk is.
- Bestuurlijke en ambtelijke Liaisons worden desgewenst bijgestaan door een Liaison ondersteuner. De Liaison ondersteuner levert inhoudelijke expertise en/of

⁸ Veiligheidsregio's zijn verplicht een Regionaal Crisisplan vast te stellen. Art. 16 WVR

ondersteunt de Liaisons bij het uitwisselen van informatie tussen de veiligheidsregio en Vechtstromen.

- De Liaisonondersteuner is niet bevoegd om bij afwezigheid van de Liaison besluiten te nemen namens Vechtstromen.

Het kan voorkomen dat meerdere waterschappen betrokken zijn bij de bestrijding van een water gerelateerde crisis. In dat geval stemmen de Liaisons hun inbreng van tevoren met elkaar af. Tevens kunnen de Liaisons, afhankelijk van de aard en omvang van de crisis, besluiten om elkaar te vertegenwoordigen in de regionale crisisteams. De waterschappen nemen hierbij niet de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van elkaar over.

4.4 Informeren en alarmeren netwerkpartners

De wachtdiensten van Vechtstromen zijn 24/7 bereikbaar via **088-2203333**.

Bij opschaling van de crisisorganisatie worden afhankelijk van de aard en omvang van de calamiteit de betrokken veiligheidsregio's, gemeenten, waterschappen, provincies en netwerkpartners (bestuurlijk) geïnformeerd.

4.4.1 Alarmering Vechtstromen door veiligheidsregio's

Vechtstromen is aangesloten op het alarmeringssysteem van de meldkamers van de veiligheidsregio's en beschikt hiervoor over P2000 pagers. Er is afgestemd bij welke meldingsclassificaties alarmering van Vechtstromen plaatsvindt. Naar behoefte van de operationeel leidinggevende van de veiligheidsregio kan Vechtstromen ook voor andere, niet vooraf geclassificeerde, situaties worden gealarmeerd.

Vechtstromen wordt bij GRIP meldingen standaard mee gealarmeerd. De GRIP meldingen komen, via de P2000 pager, terecht bij het dienstdoende Hoofd Veld. Het Hoofd Veld maakt (eventueel na overleg met de betreffende meldkamer) een afweging of Vechtstromen wel of geen rol heeft. In geval van twijfel gaat het Hoofd Veld altijd ter plaatse. Alarmeringen voor GRIP 2 en 3 waarbij mogelijke betrokkenheid van Vechtstromen aan de orde is zet het Hoofd Veld door naar de Operationeel Leider Waterschap. De OL-W zet op zijn beurt alarmeringen voor GRIP 3 met mogelijke betrokkenheid voor Vechtstromen door naar de voorzitter WBT. In geval van GRIP 4 wordt de voorzitter telefonisch gealarmeerd door de meldkamer.

4.4.2 Alarmering veiligheidsregio's door Vechtstromen

Bij een opschaling van Vechtstromen waar zichtbaar of merkbaar impact is bij de samenleving wordt de betrokken veiligheidsregio's geïnformeerd. De verantwoordelijkheid voor het informeren van de veiligheidsregio ligt bij de leider van het betreffende crisisteam. In het geval de openbare orde en veiligheid in het geding is of dreigt te komen, neemt de Operationeel Leider Waterschap rechtstreeks contact op met de Operationeel Leider van de veiligheidsregio.

4.4.3 Informatielijn Vechtstromen en veiligheidsregio's

Wanneer er behoefte is aan contact tussen de veiligheidsregio's en Vechtstromen voor onderwerpen die niet acuut zijn (bijvoorbeeld droogte), wordt gebruik gemaakt van de reguliere contacten tussen de veiligheidsregio en Vechtstromen.

4.4.4 Informatiedeling Vechtstromen en veiligheidsregio's

Ter ondersteuning van de bovengenoemde organisatorische contacten wordt, wanneer de situatie dat vraagt, informatie gedeeld via het Landelijk Crisis Management Systeem. Dit wordt gerealiseerd door informatiemanagers en -coördinatoren van de veiligheidsregio en Vechtstromen.

5. Borging

5.1 Het crisiszorgsysteem

Crisisbeheersing is geen op zichzelf staande zaak, maar een integraal onderdeel van de reguliere organisatie. Vechtstromen maakt gebruik van een crisiszorgsysteem om de voorbereiding op calamiteiten integraal te borgen in de reguliere organisatie. Het zorgsysteem voor crisisbeheersing bestaat uit:

1. Het vastleggen van de manier van werken in documenten.
2. Het opleiden, trainen en oefenen van de leden van de crisisorganisatie.
3. Het afstemmen en samenwerken met de netwerkpartners.
4. Het verankeren van de crisiszorg in de reguliere organisatie.
5. Het evalueren van de inzet van de crisisorganisatie.

5.2 Het vastleggen van de manier van werken in documenten

Het crisiszorgsysteem is het geheel aan organisatiebeleid, planvorming en werkafspraken van de crisisorganisatie. Het crisiszorgsysteem bestaat uit vier lagen:

1. **Beleidsdocumenten:** het crisisplan en het juridisch kader;
2. **Uitvoeringsdocumenten:** crisisbestrijdingsplannen (CBP), het continuïteitsplan en het crisiscommunicatieplan;
3. **Werkdocumenten:** het rollenboek, draaiboeken, protocollen, scenariokaarten en werkinstructies;
4. **Gegevensdocumenten:** relevante interne en externe contactgegevens voor de crisisorganisatie

Planvorming wordt minimaal elke vier jaar herzien en geactualiseerd door de planbeheerder. Evaluaties van oefeningen en calamiteit of andere (externe) ontwikkelingen kunnen aanleiding geven tot voortijdige herziening.

5.3 Het opleiden, trainen en oefenen van de leden van de crisisorganisatie

Het team Crisisbeheersing is verantwoordelijk voor het opleiden, trainen en oefenen (OTO) van de leden van de crisisorganisatie. Nieuwe crisisfunctionarissen worden ingeleid met een introductiegesprek. Vervolgens wordt hen tenminste de basiscursus crisisbeheersing aangeboden. Afhankelijk van de rol in de crisisorganisatie worden er aanvullende opleidingen en trainingen aangeboden om de rol goed te vervullen. Verder worden er jaarlijks oefeningen georganiseerd, waarbij realistische scenario's worden nagebootst. Het oefenen gebeurt met enige regelmaat samen met crisispartners om de samenwerking en afstemming tussen organisaties te beoefenen.

5.4 Het afstemmen en samenwerken met de crisispartners

Er wordt samenwerking met crisispartners gezocht om elkaar tijdens opschaling eenvoudiger te vinden. Landelijk behartigt koepelorganisatie Unie van Waterschappen (UvW) de belangen van de waterschappen, ook tijdens een crisis van landelijke omvang. Landelijk zijn de waterschappen opgedeeld in vier regio's. Vechtstromen maakt deel uit van het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden-Nederland (PCWMN) landelijk ook bekend als regio Oost.

Het PCWMN bestaat uit zeven waterschappen:

- Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten)
- Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)
- Waterschap Rivierenland (Tiel)
- Waterschap Rijn en IJssel (Doetinchem)
- Waterschap Vallei en Veluwe (Apeldoorn)
- Waterschap Vechtstromen (Almelo)
- Waterschap Zuiderzeeland (Lelystad)

Het PCWMN is een samenwerkingsverband op het gebied van crisisbeheersing. Er wordt invulling gegeven aan een gezamenlijk OTO-beleid (Opleiden, trainen, oefenen). Daarnaast worden trajecten over de structuur van de crisisorganisatie, netcentrisch werken en andere relevante ontwikkelingen en projecten ook in gezamenlijkheid opgepakt.

Vechtstromen werkt actief samen met de Veiligheidsregio's Twente, Drenthe en IJsselland om planvorming en procedures af te stemmen en opleidingen, trainingen en oefeningen te organiseren. De watergraaf is agendalid van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio Twente en vertegenwoordigd hierin de andere waterschappen binnen die veiligheidsregio. In de veiligheidsregio's Drenthe en IJsselland laat Vechtstromen zich in het algemeen bestuur vertegenwoordigen door Waterschap Drents Overijsselse Delta. In de veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland laten we ons vanwege de beperkte overlap van het gebied op alle niveaus vertegenwoordigen door waterschap Rijn en IJssel..

Via de veiligheidsregio's staat Vechtstromen in verbinding met diverse crisispartners zoals: de brandweer, politie, GHOR, Defensie, het openbaar ministerie en omgevingsdiensten.

5.5 Het verankeren van de crisiszorg in de reguliere organisatie

De werkwijze van de crisisorganisatie ondersteunt het gestructureerd behandelen van complexe vraagstukken en het op eenduidige wijze organiseren van leiding en coördinatie. Het is een escalatiemodel welke voor alle processen van toepassing is. De crisisorganisatie is de laatste organisatorische beheermaatregel om geëscaleerde situaties te beheersen. De integrale aanpak van de crisisorganisatie stimuleert multidisciplinair samenwerken.

5.6 Het evalueren van de inzet van de crisisorganisatie

Elke opschaling (fase 1,2,3 of 4) van de crisisorganisatie en elke oefening wordt geëvalueerd door het team Crisisbeheersing. Via een nabespreking (optioneel), enquêteformulier en de informatievoorziening vanuit het LCMS wordt een evaluatierapport opgesteld. Afhankelijk van de aard en omvang van een calamiteit worden ook de betrokken crisispartners naar hun ervaringen gevraagd. De aanbevelingen worden omgezet naar actiepunten en daar worden actiehouders aan toegekend. De voortgangsbewaking gebeurt via het team Crisisbeheersing. Afhankelijk van de grootte en complexiteit van de opschaling, kan ervoor gekozen worden om een onafhankelijke interne of externe partij de evaluatie uit te laten voeren.

5.7 PDCA-cyclus

Om de kwaliteit van de crisisbeheersing te borgen maakt Vechtstromen gebruik van de Plan-Do-Check-Act cyclus (PDCA). Zie onderstaand:

Preparatie (koude fase)

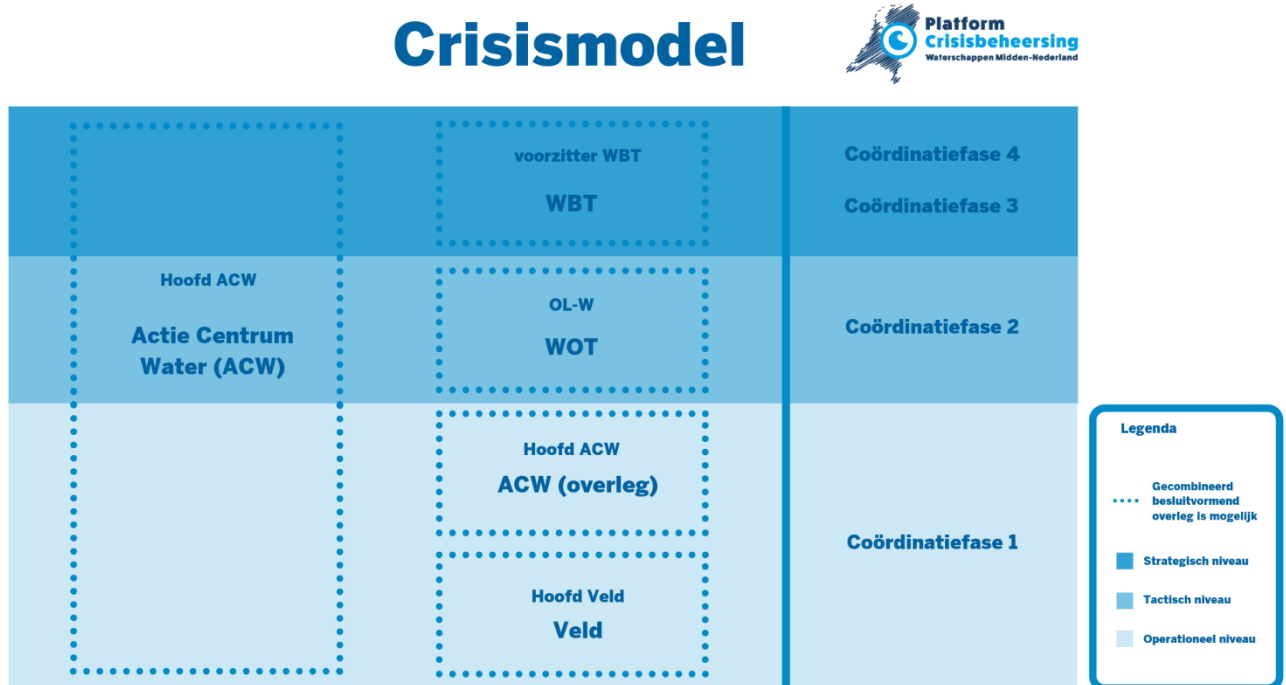
Plan →	Do ↓
<ul style="list-style-type: none"> het vastleggen van voorgenomen activiteiten op het gebied van de plannen, het opleiden, trainen en oefenen en de samenwerking met netwerkpartners in het jaarplan crisisbeheersing. 	<ul style="list-style-type: none"> de uitvoering van de activiteiten zoals het opstellen en actualiseren van plannen, het organiseren van opleidingen, trainingen en oefeningen, het afstemmen met netwerkpartners.
Act ↑	Check ←
<ul style="list-style-type: none"> de activiteiten bijsturen op basis van gesignaleerde knelpunten. nieuwe ontwikkelingen en aanbevelingen vertalen in activiteiten voor het nieuwe jaarplan 	<ul style="list-style-type: none"> de voortgang en bereikte resultaten bewaken in bijeenkomsten van het team Crisisbeheersing en het bijhouden en delen van een actielijst met de betrokken teamleiders. het opstellen van een jaarverslag crisisbeheersing met een toetsing van het uitgevoerde jaarplan en aanbevelingen voor geconstateerde knelpunten. het evalueren van OTO activiteiten.

Respons (warme fase)

<p>Plan →</p> <ul style="list-style-type: none"> • vastleggen van de manier van werken van de crisisorganisatie in het crisisplan, bestrijdingsplannen en de werkdocumenten. • het opleiden en trainen om de leden van de crisisorganisatie de benodigde kennis en vaardigheden bij te brengen. 	<p>Do ↓</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bestrijden van calamiteiten en het werken volgens de werkwijze die in de plannen en procedures staat beschreven.
<p>Act ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> • het bijstellen van beleids-, uitvoerings-, werk- of gegevensdocumenten op basis van de verbeterpunten. • het oppakken van acties en verbeterpunten voortkomend uit de evaluaties. 	<p>Check ←</p> <ul style="list-style-type: none"> • het evalueren van calamiteiten om na te gaan of het optreden van de crisisorganisatie de gewenste resultaten oplevert en om verbeterpunten te signaleren • het verzamelen en delen van de verbeterpunten van afgehandelde calamiteiten door het team Crisisbeheersing. • Signaalfunctie naar de organisatie m.b.t. reguliere actiepunten die naar voren komen tijdens calamiteiten.

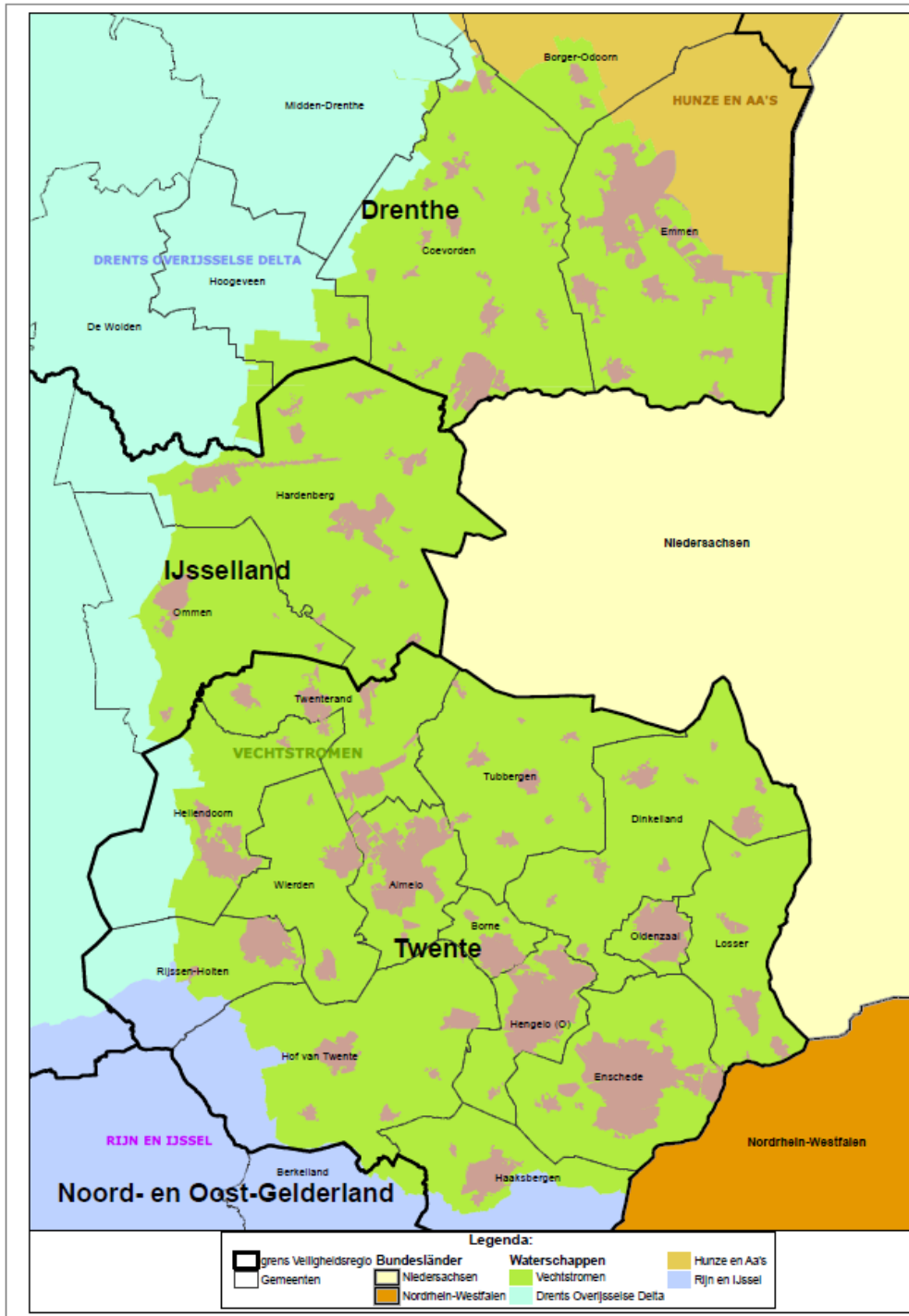
Bijlagen

Bijlage 1 Baseline Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland

In de bovenstaande figuur is het crisismodel uit de baseline van de waterschappen binnen het PCWMN (Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland) weergegeven. De crisisorganisatie van waterschap Vechtstromen is hiervan afgeleid. De crisisorganisatie bestaat uit 4 niveaus: In fase 1, het operationele niveau, komt er een Veldteam bijeen onder leiding van een Hoofd Veld. In fase 2, het tactische niveau, komt het Waterschap Operationeel Team (WOT) bijeen onder leiding van een Operationeel Leider Waterschap (OL-W). In fase 3, het strategische niveau, komt het Waterschap Beleidsteam (WBT) bijeen onder leiding van de voorzitter waterschap. De leiders van de teams staat met elkaar in verbinding via de Gouden Lijn. De Teams worden ondersteund door het Actiecentrum Water (ACW), dat wordt gecoördineerd door het Hoofd ACW. Fase 4 is waterschap overstijgend. Dan worden partners als de gemeente en de Veiligheidsregio betrokken.

Bijlage 2 Overzichtskaart beheergebied waterschap Vechtstromen

In de bovenstaande kaart staat het beheergebied van waterschap Vechtstromen centraal. Hierbij is aangegeven wat de buurwaterschappen zijn van de waterschap en aan welke Duitse Bondslanden (Nedersaksen en Noordrijn-Westfalen) het waterschap grenst. Tevens zijn de grenzen van de veiligheidsregio's (Twente, IJsselland, Drenthe en Noord- en Oost-Gelderland) ingetekend, zodat zichtbaar is met welke veiligheidsregio's het beheergebied van Vechtstromen overlapt.

Bijlage 3 Afkortingenlijst

ACW	Actiecentrum Water
BT	Beleidsteam
CBP	Calamiteitenbestrijdingsplan
CoPI	Commando Plaats Incident
CT	Crisisteam
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GCT	Gemeentelijk Crisisteam
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijding Procedure
HACW	Hoofd Actiecentrum Water
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IV	Informatievoorziening
KCC	Klant Contact Centrum
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LCW	Landelijke coördinatiecommissie Waterverdeling
LCO	Landelijke coördinatiecommissie Overstromingsdreiging
LCM	Landelijke coördinatiecommissie Milieuverontreiniging Water
OL-W	Operationeel Leider Waterschap
PCWMN	Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland
RBT	Regionaal beleidsteam
RCT	Regionaal crisisteam
ROT	Regionaal operationeel team
WBT	Waterschap beleidsteam
WOT	Waterschap operationeel team